

'Zoek uw kracht'

Het is een vaker gebruikt beeld, in de psalmen bijvoorbeeld, God als een schild tegen de kwade machten (Ps 84,10). Of als een vesting is God (Ps 91). Ook het nederlandse volkslied zingt 'mijn schild ende betrouwen, zijt Gij o God mijn Heer'. En wetend dat Paulus zelf meerdere malen door de romeinse machthebbers opgepakt werd, met alle wapens en schilden die daar bijhoren, is die geharnaste taal van hem wel te begrijpen. Toch kon ik deze week niet horen over wapenrusting zonder heel andere associaties. Althans, ik ontkwam niet aan beelden van terroristen die zich óók omgorden. Zij dragen niet de *waarachtigheid* als een gordel om hun middel, maar explosieven. En presteren het, zoals deze week in Bagdad, om dan ná zo'n zelfmoordaanslag wanneer de hulpverleners net gearriveerd zijn, nog een tweede gordel van explosieven - inclusief zichzelf - te laten ontploffen. ... 'Draag gerechtigheid als een pantser om uw borst'. Het worden opeens griezelige woorden, zo in een heilig boek. Wie weet hebben deze terroristen ook wel zo'n tekst in hún heilig boek, en menen zij dat dát waarachtigheid is, en gerechtigheid. Dat dát de wapenrusting is die hún visie op God van hen vraagt.

Oh Paulus waar breng je ons toch weer? Helemaal in de actualiteit, dat valt niet te ontkennen. Maar deze taal van aanval en verdediging staat me zo tegen. Of komt dat omdat we in deze wereld niet meer gezamenlijk weten wat het kwade is? Midden Oosten tegenover het Westen, Israel tegenover de Palestijnen, allochtone straatjongeren tegenover nederlands gezag? Wat zag Paulus als het kwade, waartegen hij een schild nodig had? Romeinse uitbuiters dat is duidelijk, misschien ook wel al te wettische schriftgeleerden die het leven verstikten. Wat is kwaad, wanneer is iets kwaad, wat is fundamenteel fout, en doet het er nog iets toe wanneer we dat zouden verhelderen, terwijl anderen onbekommerd doorgaan met mijnen leggen?

Paulus doet godzijdank iets anders, dan zich te laten verlammen door de wereld om hem heen. Hij kijkt naar binnen. Hij kijkt naar wat we er tegenover kunnen stellen. Hij onderzoekt hoe wij ons kunnen gedragen. Hij doet aan *empowerment*. Sterk maken, zelfvertrouwen voeden, autonomie verstevigen, dat allemaal te samen wordt *empowerment* genoemd in de wereld van de therapie en ook toegepast in die van de ontwikkelingssamenwerking. Laat mensen hun kracht ontdekken, ondersteun ze in plaats van ze afhankelijk te maken, of het nu gaat om een eigen bedrijfje opzetten in Afrika of je zelfvertrouwen hervinden na een aanranding of erger. Paulus doet hier aan *empowerment* in geloofszaken. 'Houdt stand'. Aan het einde van de brief aan de gemeente in Efese die wij hier afgelopen weken herlazen, wenst hij zijn mensen kracht toe om die al broze geloofsinzichten niet kwijt te raken, die helpen immers te beschermen tegen het kwade. Geloof als een schild dat naar buiten het kwade weghoudt, als je naar binnentoe maar sterk genoeg bent.

Geloven in jezelf, in iets of iemand geeft immers kracht. Zoals een kind dat weet dat zijn ouders in hem geloven, méér zelfvertrouwen heeft. Tegelijk blijft geloven ook een onzekere aangelegenheid. Geloven is immers niet hetzelfde als zeker weten. Natuurlijk zijn er genoeg mensen of stromingen die van geloof iets onomstotelijks en keihards maken, zodat je het waarlijk als een pantser kunt dragen. Dan kun je bijvoorbeeld zeggen 'ik weet dat God homosexualiteit afkeurt' zoals een jongeman onlangs bij zijn belijdenis binnen een kerkelijk behouden stroming in Nederland mocht zeggen. Zo kan geloof inderdaad een pantser zijn tegen onzekerheid en angst voor het onbekende.

Ik heb de indruk dat velen hier geloven ietwat zoekender beleven, en die onzekerheid er zelfs graag bij houden. Hoe diep geworteld het vertrouwen ook is in Gods aanwezigheid in deze schepping en in de betrokkenheid bij ons mensen; we hebben geen schriftelijke garanties. Wie in periodes van beproeving God even niet kan vinden of zelfs kwijtraakt, wie de liederen niet meer mee kan zingen en door geen empowerment tot nieuw vertrouwen gebracht kan of wil worden, die komt soms heel dichtbij het 'ik kan de wereld ook wel zonder God denken'. Of 'laat maar, dat vermoeiende geloof, ik merk het straks wel, of niet, na mij dood'. Kent u die momenten? Alsof je over een richeltje loopt. Geloven als een balanceer-act. Iemand uit ons midden vertelde dat hij ooit in een museum naar zo'n groot schilderij van Barnett Newman zat te kijken, een immens wit doek met ergens een streep, toen hij op zijn schouder werd getikt door een jong stel dat hem zo lang had zien kijken. Met enige schroom vroegen ze oprecht: 'ziet u nu echt iets?' Zoiets is het met God ook, denk ik. En de eigenlijke vraag is of je de ruimte wilt open laten om iets te zien zonder dat je het zeker weet. Want zonder die wonderlijke spanning tussen helder zien en twijfel kan een religieuze levensovertuiging massief en monumentaal worden. Het is juist door deze aanvechtingen dat geloof kwetsbaar en zonder zekerheid blijft, en dus geloof.

Geen harnas, maar een dun jasje. Een jasje dat gemaakt is van kwetsbare stoffen als waarachtigheid en die hachelijke standvastigheid waar gerechtigheid en vrede om vragen. Van dat jasje zegt Paulus dat het een schild is. Hij is niet voor niets volgeling van Jezus geworden. Door hem ontdekte Paulus hoezeer kracht in zwakheid kan wonen, zoals hij er in andere brieven over schrijft (2Kor12,9 en Heb11,34)). Het is de verpletterende kracht van mensen die waarachtig en onbaatzuchtig durven te staan voor gerechtigheid. Denk maar aan die man met zijn plastic tasje tegenover de tanks op het Tiananmen-plein in China bij het studentenoproer in 1989. Het is de kracht van de ontroering die je kan overheersen wanneer je oog in oog staat met een mens in ontredde bij een ziekbed. Dat is kracht juist omdat er geen pantser aan te pas komt. Ontwapenende eerlijkheid. Radicale puurheid. Stel je eens voor dat het je lukt om je daarmee te bekleden. Geen getwijfel meer over wanneer je moet protesteren, wanneer je te hulp moet schieten, of over wat nu waarachtige vrede dient in huis of in de wereld.

Bij die wapenrusting van Paulus komen daarom geen explosieven van pas. En toch gaat er een enorme kracht van uit. "Houdt dan stand: met waarachtigheid als een gordel om uw middel, gerechtigheid als een pantser om uw borst, de voeten geschoeid met bereidheid om vrede te verkondigen..." Een pantser dat een dun jasje is. Een schild dat alles laat binnenkomen, en toch tegelijk bescherming en geborgenheid biedt, aan wie dit 'nieuwe lichaam' wilt aantrekken. Betekent dat zekerheid ten opzichte van de twijfel, overwinning van het goede of garantie op bescherming tegen lijden en onrecht? Ik vrees van niet en ik ben daar toch ook wel blij mee. Liever op het randje balanceren, een onzichtbaar harnas aandoen, misschien voor gek worden verklaard, maar hopelijk zo te leven dat er vrede vanuit gaat.

Gelezen: Ef. 6,10-20

Mirjam Wolthuis